

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „návrh zákona“) sa predkladá ako iniciatívny materiál. Bezprostredným dôvodom na predloženie návrhu zákona je aktuálna situácia vyvolaná vojnou na Ukrajine.

Cieľom návrhu zákona je reagovať na nepredvídateľné situácie, ktoré so sebou po pandémie prináša zhoršenie geopolitickej situácie, v dôsledku čoho je na území Slovenskej republiky okrem vyhlásenej mimoriadnej situácie v súvislosti s pandemiou COVID-19 vyhlásený núdzový stav z dôvodu situácie vyvolanej vojnou na Ukrajine a umožniť čo najpružnejšiu reakciu na prekonanie ich následkov v rámci poskytovania príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov.

Návrh zákona obsahuje dve oblasti úprav - (i) možnosť zmeniť rozhodnutie o neschválení žiadosti v prípade projektov technickej pomoci a (ii) rozšírenie definície „krízovej situácie“ v rámci existujúcich osobitných procesných ustanovení uplatňovaných v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s pandemiou COVID-19 na uplatňovanie týchto ustanovení v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného na území SR všeobecne. Zároveň sa definícia „krízovej situácie“ rozširuje aj tým spôsobom, že osobitné postupy je možné využiť aj z dôvodu tzv. „*vis maior*“, to znamená z dôvodu objektívnej mimoriadnej udalosti nespôsobenej prijímateľom, ktorú nemohol predvídať.

Predbežná informácia k návrhu zákona nebola zverejnená z dôvodov podľa § 27 zákona č. 400/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov. Z rovnakého dôvodu nebol návrh zákona predmetom medzirezortného pripomienkového konania.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Návrh zákona nebol predmetom rokovania Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky a ani Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky z dôvodov podľa § 27 zákona č. 400/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Návrh zákona nemá vplyvy na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie, sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, vplyvy na informatizáciu spoločnosti, vplyvy na služby verejnej správy pre občana a ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Účinnosť navrhovanej právnej úpravy sa navrhuje dňom vyhlásenia zákona.

B. Osobitná časť

K čl. I

K bodu 1 (§ 28 ods. 5)

Právna úprava umožňujúca zmeniť rozhodnutie o neschválení žiadosti v prípade projektov technickej pomoci smeruje k zjednodušeniu prípravy a schvaľovania projektov technickej pomoci. V súčasnosti nie je možné pri projektoch technickej pomoci využívať inštitút tzv. zásobníka projektov podľa § 21 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý umožňuje zmeniť rozhodnutie o neschválení žiadosti na rozhodnutie o schválení žiadosti v prípade, ak poskytovateľ disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami a sú splnené ďalšie podmienky podľa zákona.

Pri projektoch technickej pomoci sa neaplikujú výberové kritériá, tieto projekty nemajú súťažný charakter a projekty sa od seba odlišujú len poradím, v rámci ktorého je rozhodujúci dátum a čas predloženia žiadosti o NFP. V prípade projektov technickej pomoci do účinnosti tejto právnej úpravy platilo, že ak na niektorý projekt nebola k dispozícii dostatočná disponibilná alokácia, poskytovateľ rozhodol o neschválení žiadosti a pokiaľ následne došlo k uvoľneniu finančných prostriedkov v rámci vyzvania, žiadateľ musel predložiť nový projekt a opätovne prejsť celým schvaľovacím procesom.

Navrhovanou zmenou môže poskytovateľ z vlastného podnetu zmeniť právoplatné rozhodnutie o neschválení žiadosti a rozhodnúť o jej schválení, ak žiadosť nebolo možné schváliť iba z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo vyzvaní, ak poskytovateľ disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami určenými na zabezpečenie financovania projektu, ktorý je predmetom žiadosti, žiadateľ spĺňa podmienky poskytovania príspevku určené vo vyzvaní a zároveň so zmenou rozhodnutia žiadateľ súhlasí.

Pri rozhodovaní o zmene rozhodnutia o neschválení žiadosti je poskytovateľ viazaný dodržaním poradia žiadostí podľa dátumu a času ich predloženia. Zároveň platí, že pokiaľ disponibilné finančné prostriedky, ktoré sa uvoľnili na vyčerpanie vo vyzvaní nepostačujú na zabezpečenie financovania projektu, ktorý je predmetom žiadosti, ktorá bola podľa dátumu a času predloženia umiestnená ako prvá v poradí, poskytovateľ koná v tzv. zmenovom konaní o tej ďalšej nasledujúcej žiadosti podľa poradia, na ktorú disponibilná alokácia postačuje.

V rámci vyššie uvedeného sa zdôrazňuje, že v súlade s princípmi § 2 ods. 2 zákona č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov poskytovateľ nie je oprávnený postupne navyšovať alokáciu určenú na vyčerpanie s cieľom účelovo podporiť konkrétnu žiadosť, o ktorej neschválení z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov bolo predtým rozhodnuté.

Navrhovaná zmena umožniť využívanie inštitútu zásobníka projektov aj pri projektoch technickej pomoci smeruje k odstráneniu administratívnej záťaže, ako aj k efektívnejšiemu čerpaniu finančných prostriedkov.

K bodom 2 (nadpis nad § 56) a 3 (§ 56 ods. 1)

Právna úprava nadväzuje na zákon č. 128/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňa zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, ktorým boli v reakcii na situáciu, ktorá nastala v spoločnosti v súvislosti s pandémiou COVID-19, doplnené osobitné procesné ustanovenia umožňujúce poskytovateľom, prijímateľom a ostatným subjektom participujúcim na implementácii poskytovania pomoci, podpory a príspevku z fondov EÚ flexibilnejšie sa prispôbiť zmenám, ktoré vo vzťahu k pandémie v spoločnosti nastali.

Rozšírenie aktuálnej právnej úpravy nielen vo vzťahu k pandémie COVID-19, ale aj pre iné krízové situácie, umožní aj v súčasnej situácii vojnového konfliktu, ktorého dôsledkom je navyšovanie cien, problémy s dodávkami rôznych tovarov, nedostatok pracovných síl a ďalšie, zachovať plynulosť čerpania finančných prostriedkov už zazmluvnených národných projektov a poskytovateľom operatívne reagovať na požiadavky súvisiace s presmerovaním finančných prostriedkov vo vzťahu k už vyhláseným, prípadne pripravovaným vyzvaniam, a to v rámci možnosti zmeny vyzvania pre národný projekt.

Navrhovanou právnou úpravou sa umožňuje využitie týchto osobitných ustanovení v rámci akejkolvek krízovej situácie na území Slovenskej republiky. Vzhľadom na to, že opätovný nábeh fungovania poskytovateľov aj prijímateľov nebude skokový, ale postupný, pričom sa budú musieť postupne vyrovnávať s následkami všetkých obmedzení existujúcich počas vyhlásenej mimoriadnej situácie prípadne núdzového stavu, uplatňuje sa prechodné šesť mesačné obdobie, počas ktorého trvajú všetky osobitné postupy. Zároveň sa definícia „*krízovej situácie*“ rozširuje tak, že osobitné postupy je možné využiť aj z dôvodu tzv. „*vis maior*“, to znamená z dôvodu objektívnej mimoriadnej udalosti nespôsobenej prijímateľom, ktorú nemohol predvídať.

V rámci osobitných procesných ustanovení v čase krízovej situácie sa naďalej pri zasadnutí kolektívnych orgánov umožňuje využitie elektronických prostriedkov. Pre poskytovateľa sa naďalej umožňuje flexibilne reagovať na spoločenské potreby, mimoriadnu situáciu a potreby implementácie úpravou existujúceho národného projektu. Uvedeným spôsobom sa eliminuje administratívna záťaž spočívajúca v potrebe prípravy, schválenia a vyhlásenia nového vyzvania, vykonania nového konania o žiadosti a zazmluvnenia projektu. V čase krízovej situácie bude naďalej možné napríklad meniť vyzvanie aktuálne otvorené aj uzavreté, t. j. aj v prípade, ak už je národný projekt v realizácii. Vyzvanie bude možné meniť akýmkoľvek spôsobom, teda napr. rozšíriť jednotlivé podmienky poskytnutia príspevku (napr. zmena cieľovej skupiny, doplnenie aktivity alebo podaktivity, predĺženie maximálnej doby realizácie projektu) alebo navýšiť výšku nenávratného finančného príspevku. Nebude možná zmena podmienok poskytnutia príspevku vzťahujúcich sa k subjektom, ktoré realizujú projekt, t. j. oprávnenosť žiadateľa a partnera. Ďalej zostáva zachovaná možnosť pri vykonaní zmeny zmluvy využívať len oznámenie poskytovateľa prijímateľovi s odkazom na vzorovú zmenu zverejnenú na webovom sídle poskytovateľa, ktorá musí odkazovať na zmenu zverejnenú Centrálnym koordinačným orgánom (CKO) a/alebo Certifikačným orgánom (CO) pre oblasti v ich pôsobnosti. Zároveň sa pre poskytovateľa ponecháva možnosť uzatvorenia dohôd o splátkach a dohôd o odklade plnenia na dlhšiu dobu ako doteraz (4 roky pre dohodu o splátkach predĺžené na 5 rokov a 2 roky pre dohodu o odklade plnenia predĺžené na 3 roky) a možnosť kombinácie odkladu a splátok, tzn. odklad na dva roky a následne trojročné splácanie.

K čl. II (účinnosť)

Účinnosť sa navrhuje dňom vyhlásenia zákona.